

Langegrachtweg, Peer

Een nota van het uitgesteld traject (Vooronderzoek met ingreep in de bodem: proefsleuven)

Auteur:

I. Van Kerkhoven

Erkend archeoloog:

I. Van Kerkhoven (OE/ERK/Archeoloog/2016/00140)

Colofon

VEC Nota 980

Langegrachtweg, Peer

Een nota van het uitgesteld traject (Vooronderzoek met ingreep in de bodem: proefsleuven)

Vlaams Erfgoed Centrum BV

Auteur: I. Van Kerkhoven

In opdracht van: Vertrouwelijk

Foto's en tekeningen: Vlaams Erfgoed Centrum BV, tenzij anders vermeld

© Vlaams Erfgoed Centrum BV, Geel, mei '22

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van Vlaams Erfgoed Centrum BV.

Vlaams Erfgoed Centrum BV aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Vlaams Erfgoed Centrum BV

Liesdonk 5

2440 Geel

info@vlaamserfgoedcentrum.be

www.vlaamserfgoedcentrum.be

Inhoud

1	Inleiding	5
1.1	Algemeen	5
1.2	Administratieve gegevens	5
1.3	Archeologische voorkennis en maatregelen	8
1.4	Doelstelling en onderzoeksvragen	8
1.5	Huidig gebruik en verstoringen	9
1.6	Beschrijving van de geplande werken	9
2	Werkwijze en onderzoeksstrategie	10
2.1	Strategie	10
2.2	Methodiek tijdens het veldwerk	12
3	Assessmentrapport	13
3.1	Methoden, technieken en criteria bij het assessment	13
3.2	Aardkundige beschrijving	13
3.2.1	Inleiding	13
3.2.2	Geologische en bodemkundige achtergrondinformatie	13
3.2.3	Bodemopbouw in het projectgebied	15
3.2.4	Conclusie	18
3.3	Assessment van de sporen	18
3.4	Assessment van de vondsten	20
4	Besluit	22
4.1	Assessment van het onderzochte gebied	22
4.2	Potentieel op kennisvermeerdering	25
5	Samenvatting	26
	Literatuur	27
	Geraadpleegde websites	27
	Bijlage 1 Plannenlijst	28
	Bijlage 2 Fotolijst	30
	Bijlage 3 Sporenlijst	31
	Bijlage 4 Vondstenlijst	31
	Bijlage 5 Fotolijst	32
	Bijlage 6 Tekeningenlijst	32
	Bijlage 7 Hoogtekaarten	33
	Bijlage 8 Sporenkaarten	37
	Bijlage 9 Referentieprofiel	42
	Afkortingen in de database	44

Tabel 1. *Overzicht van de verschillende (pre)historische perioden.*

Periode	Tijd in jaren	
Nieuwste tijd:		19 ^e E - heden
Nieuwe tijd:		16 ^e E - 18 ^e E na Chr.
Middeleeuwen:		5 ^e E - 15 ^e E na Chr.
Late Middeleeuwen	13 ^e E - 15 ^e E na Chr.	
Volle Middeleeuwen	10 ^e E - 12 ^e E na Chr.	
Vroege Middeleeuwen C / Karolingische periode	8 ^e E - 9 ^e E na Chr.	
Vroege Middeleeuwen B / Merovingische periode	6 ^e E - 8 ^e E na Chr.	
Vroege Middeleeuwen A / Frankische periode	5 ^e E - 6 ^e E na Chr.	
Romeinse tijd:		57 voor Chr. - 402 na Chr.
IJzertijd:		800 - 57 voor Chr.
Late IJzertijd	250 - 57 voor Chr.	
Midden IJzertijd	475/450 - 250 voor Chr.	
Vroege IJzertijd	800 - 475/450 voor Chr.	
Bronstijd:		2100/2000 - 800 voor Chr.
Neolithicum (Jonge Steentijd):		5300 - 2000 voor Chr.
Finaal-Neolithicum	3000 - 2000 voor Chr.	
Laat Neolithicum	3500 - 3000 voor Chr.	
Midden Neolithicum	4500 - 3500 voor Chr.	
Vroeg Neolithicum	5300 - 4800 voor Chr.	
Mesolithicum (Midden Steentijd):		ca. 9500 - 4000 voor Chr.
Paleolithicum (Oude Steentijd):		tot 10 000 voor Chr.

Bron: Onderzoeksbalans Vlaanderen

1 Inleiding

1.1 Algemeen

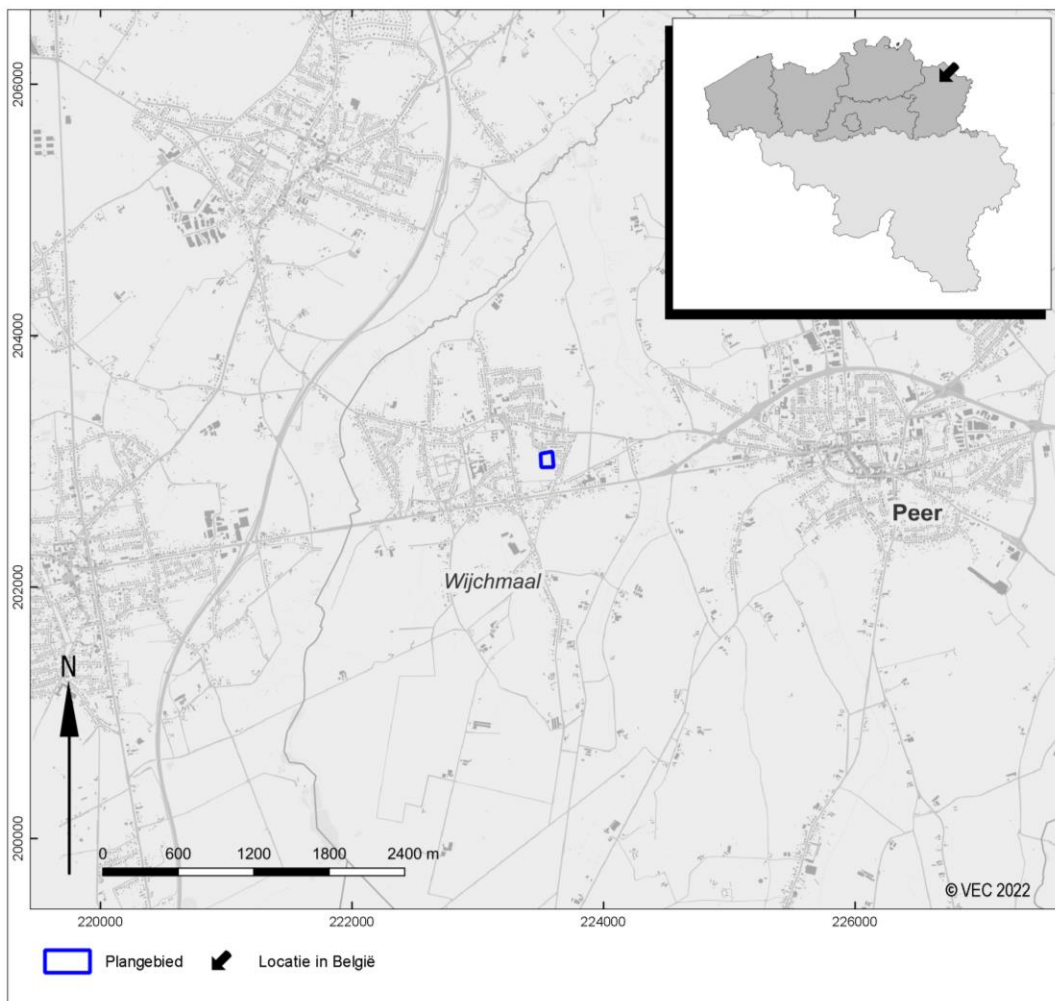
In opdracht heeft het Vlaams Erfgoed Centrum BV in mei 2022 een nota van het uitgestelde traject opgesteld voor de resultaten van het proefsleuvenonderzoek dat uitgevoerd werd aan de Langegrachtweg in de Limburgse gemeente Peer (afb. 1-2). Het onderzoek is uitgevoerd naar aanleiding van de voorgenomen verkaveling. De nota volgt op een reeds bekrachtigde archeologienota, uitgevoerd door Vlaams Erfgoed Centrum BV in 2022.¹

Het proefsleuvenonderzoek is uitgevoerd op 20 en 21 april 2022 door Inne Van Kerkhoven (veldwerkleider, erkend archeoloog) en Jonas Lemahieu (erkend archeoloog). De graafmachine werd geleverd door de firma Davegro. De documentatie en vondsten die tijdens de archeologische prospectie werden verzameld, zullen worden bewaard. De locatie hiervan is nog afhankelijk van de bewaarplaats van de gegevens van de vlakdekkende opgraving.

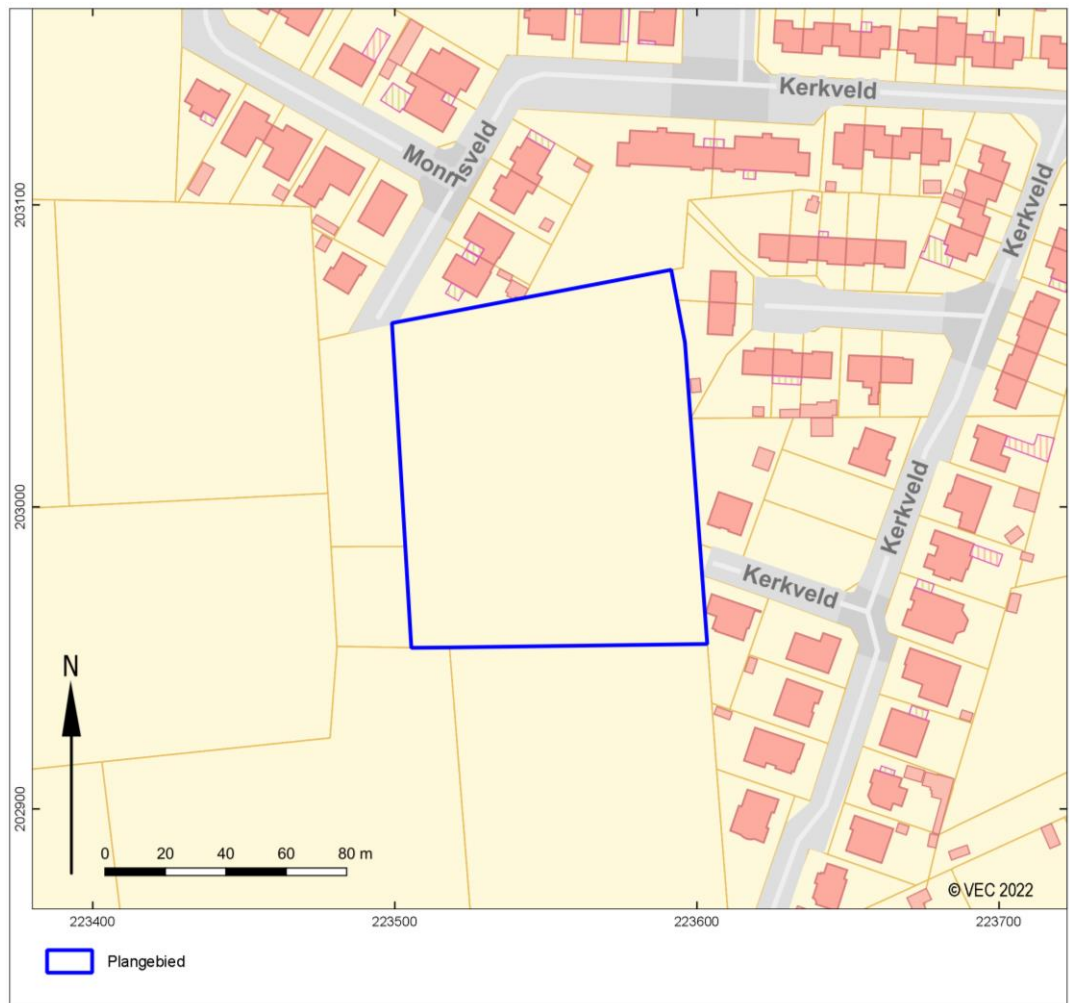
1.2 Administratieve gegevens

Uitgevoerde fasen binnen nota:	Proefsleuvenonderzoek (archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem)
Aanleiding:	Verkaveling
Locatie:	Langegrachtweg-Kerkveld
Plaats:	Wijchmaal
Gemeente:	Peer
Provincie:	Limburg
Kadastrale gegevens:	Gemeente Peer, Afdeling 4 Wijchmaal, Sectie B, 1124a
Diepte bodemverstoring	250cm -mv
Oppervlakte plangebied	11.245m ² / 1,125ha
Coördinaten (<i>bounding box</i> ;	Min. X: 223499,070
<i>Lambertcoördinaten (EPSG:31370)</i>	Min. Y: 202953,349
	Max. X: 223603,447
	Max. Y: 203078,522
ID archeologienota	21.980
Projectcode	2022D151
VEC-projectcode:	5040086
Auteur:	I. Van Kerkhoven
Projectmedewerker(s):	I. Van Kerkhoven (veldwerkleider, erkend archeoloog) J. Lemahieu (erkend archeoloog)
Erkend archeoloog:	I. Van Kerkhoven (erkend archeoloog, OE/ERK/Archeoloog/2016/00140)
Datum onderzoek:	20 en 21 april 2022
Beheer en plaats documentatie:	Nog onbekend
Relevante thesaurustermen:	Archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem; Romeinse tijd, Middeleeuwen; hutkom; bouw materiaal

¹ ID 21.980; Aluwé 2022.

Afb. 1. Het plangebied en omgeving op de Basiskaart Vlaanderen (GRB). (Bron: archeologienota)

Afb. 2. Het plangebied op de Basiskaart Vlaanderen (GRB). (Bron: archeologienota)

1.3 Archeologische voorkennis en maatregelen

Er werden nog geen archeologische onderzoeken uitgevoerd binnen het plangebied. In het kader van de geplande werken werd een archeologienota opgesteld (ID 21.980), bestaande uit een bureauonderzoek.

Voor de bouwwerken op het zuidelijk aangrenzende perceel werd in 2019 een archeologisch traject opgestart. Het bureauonderzoek stelde een laag potentieel vast voor prehistorische artefactenconcentraties en een matig potentieel voor sporensites van het Neolithicum tot en met de Middeleeuwen (Archeologienota ID 12.347). Verder onderzoek naar artefactenconcentraties werd niet nodig geacht, maar om het potentieel voor sporensites verder na te gaan werd een uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem geadviseerd. Tijdens dit proefsleuvenonderzoek werden geen archeologisch relevante sporen aangetroffen, waardoor overgegaan werd tot een vrijgave van het terrein (Nota ID 14.850).

Op basis van het bureauonderzoek werd een matig potentieel op het aantreffen van sporensites uit het Neolithicum tot de Nieuwe tijd, vastgesteld. De geplande werken betekenen een bedreiging van het mogelijk aanwezige bodemarchief. Bijkomend archeologisch vooronderzoek was nodig om na te gaan of op het terrein een waardevolle archeologische vindplaats aanwezig is.²

1.4 Doelstelling en onderzoeksvragen

Het proefsleuvenonderzoek heeft tot doel om de verwachting opgesteld tijdens het bureauonderzoek te toetsen en, indien de aanwezigheid van sporen kan worden gestaafd, een waardering aan de vindplaats te geven.

In het Programma van Maatregelen werden de volgende onderzoeksvragen opgesteld voor het proefsleuvenonderzoek:³

- *Welke zijn de waargenomen horizonten in de bodem, beschrijving + duiding? Komt dit overeen met de vaststellingen uit het booronderzoek?*
- *Waardoor kan het ontbreken van een horizont verklaard worden?*
- *Zijn er sporen aanwezig? Zo ja, geef een beknopte omschrijving.*
- *Zijn de sporen natuurlijk of antropogeen?*
- *Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?*
- *Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?*
- *Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?*
- *Kan op basis van het sporenbestand in de proefsleuven een uitspraak worden gedaan over de aard en omvang van occupatie?*
- *Zijn er indicaties (greppels, grachten, lineaire paalzettingen, ...) die kunnen wijzen op een inrichting van een erf/nederzetting?*
- *Zijn er indicaties voor de aanwezigheid van funeraire contexten? Zo ja;*
 - *Hoeveel niveaus zijn er te onderscheiden?*
 - *Wat is de omvang?*
 - *Komen er oversnijdingen voor?*
 - *Wat is het, geschatte, aantal individuen?*
- *Wat is de relatie tussen de bodem en de archeologische sporen?*
- *Wat is de relatie tussen de bodem en de landschappelijke context (landschap algemeen, geomorfologie, ...)?*
- *Is er een bodemkundige verklaring voor de gedeeltelijke afwezigheid van archeologische sporen? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?*
- *Kunnen archeologische vindplaatsen in tijd, ruimte en functie afgebakend worden (incl. de argumentatie)?*

² Aluwé 2022.

³ Aluwé 2022.

- *Wat is de vastgestelde en verwachte bewaringstoestand van elke archeologische vindplaats?*
- *Wat is de waarde van elke vastgestelde archeologische vindplaats?*
- *Wat is de potentiële impact van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op de waardevolle archeologische vindplaatsen?*
- *Welke vraagstellingen zijn voor vervolgonderzoek relevant?*

Specifiek voor het plangebied kunnen de volgende onderzoeksvragen gesteld worden:

- *Welke bijdrage leveren de aanwezige sporen over het tot nu toe relatief onbekende gebruik van het landschap in de omgeving van het plangebied vanaf het Neolithicum?*

1.5 Huidig gebruik en verstoringen

Het plangebied maakt deel uit van een ingesloten, agrarische zone tussen de Langegrachtweg (Z), Kerkveld (O), Monnisveld (N) en Sint-Trudostraat (W) in de kern van de Peerse deelgemeente Wijchmaal. Het zuidelijk aangrenzende perceel wordt op dit moment ontwikkeld. Het plangebied zelf is tot op heden in gebruik als akker en sluit in het zuidoosten aan bij het wegtracé van het Kerkveld.

1.6 Beschrijving van de geplande werken

De opdrachtgever plant een nieuwe verkaveling van 26 woningen voorzien van een sleuffundering. De woningen zullen niet onderkelderd worden. In de verkaveling wordt een nieuwe wegnis aangelegd die vanuit het Kerkveld de toegang tot de woningen en/of parkings waarborgt. Onder deze wegnis wordt een gescheiden riolering met DWA en RWA aangelegd op ca. 2-2,5m diep. In het zuiden wordt een infiltratiebekken tot 1m diep aangelegd. De overige nutsleidingen worden voorzien onder de voetpaden of in de berm naast de weg.⁴

Afb. 3. Inrichtingsplan van de nieuwe verkaveling. (Bron: opdrachtgever)

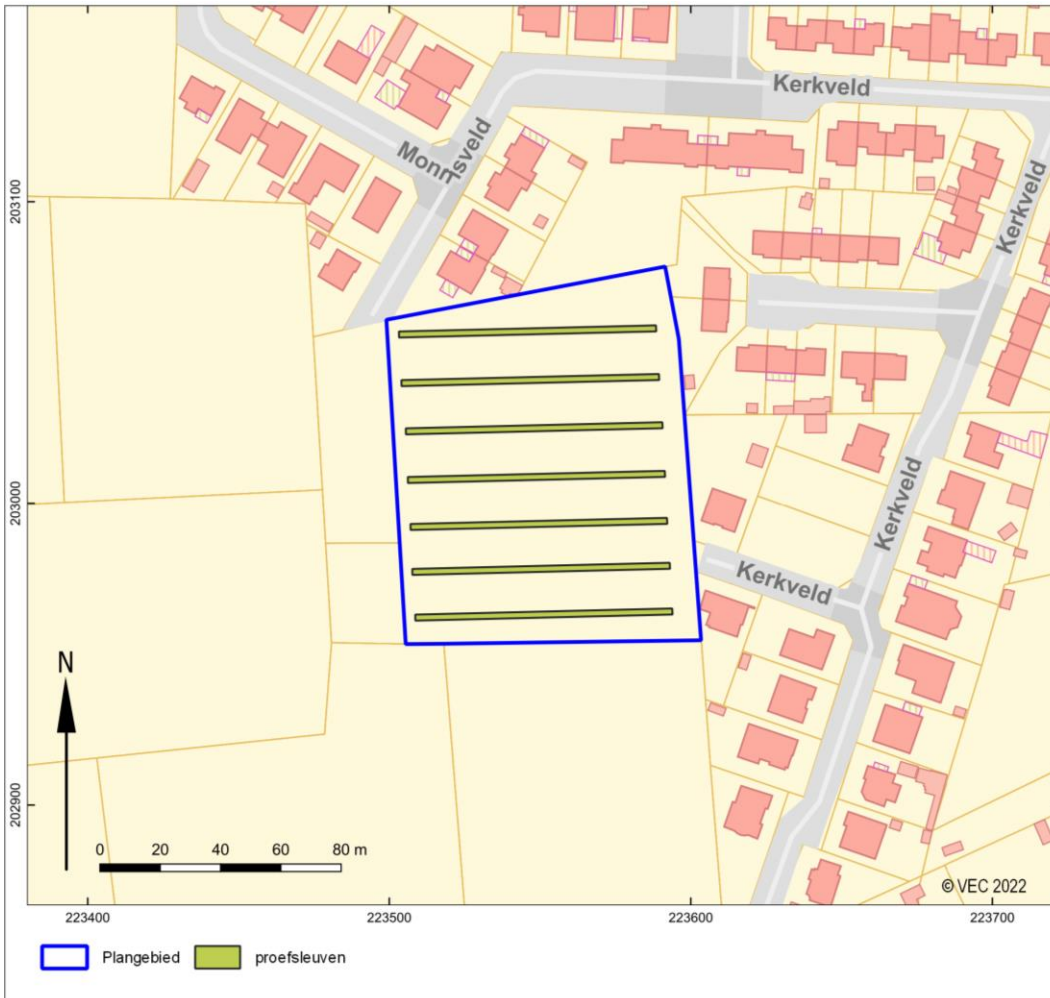
⁴ Aluwé 2022.

2 Werkwijze en onderzoeksstrategie

2.1 Strategie

Het onderzoek is uitgevoerd conform de Code van Goede Praktijk en de bepalingen uit het Programma van Maatregelen⁵. Voor de start van het proefsleuvenonderzoek is een melding van aanvang gedaan (ID 5.870) bij het agentschap Onroerend Erfgoed. Tevens is een projectcode aangevraagd in het archeologieportaal (2022D151).

Om een betrouwbaar beeld te kunnen vormen van de aanwezige archeologie binnen het plangebied, diende een oppervlakte van ongeveer 10% te worden onderzocht door middel van proefsleuven. Er werden zeven parallelle proefsleuven gepland (afb. 4). De sleuven zijn 2m breed en hebben een gelijke lengte. Verder was er nog ruimte voor ongeveer 2,5% van het plangebied om extra kijkvensters te plaatsen waar nodig.

Afb. 4. Overzicht van de geplande proefsleuven. (Bron: archeologienota)

De aangelegde sleuven verschillen licht van de geplande sleuven. Alle sleuven werden wat betreft locatie en oriëntatie aangelegd zoals gepland. Maar werkputten 3 tot en met 7 werden in het westen ingekort en daarom in het oosten licht verlengd. Het grootste deel van het plangebied (perceel 1124a) werd ingenomen door een gras/hooiveld. De westelijke rand van het plangebied sluit wat betreft gebruik aan bij de percelen 609a en 691a. Op deze percelen staat gerst (afb. 5).

⁵ Aluwé 2022.

Afb. 5. Zicht op de scheiding tussen gerst en gras, met op de achtergrond werkputten 1 tot en met 3.

Er werden zeven proefsleuven met twee kijkvensters aangelegd (afb. 6), deze hebben een totale oppervlakte van circa 1.273m². Dit is ca. 11,3% van de totale oppervlakte van 11.245m².

Afb. 6. Overzicht van de aangelegde proefsleuven en kijkvensters.

2.2 Methodiek tijdens het veldwerk

Het archeologische vlak is onder begeleiding van de veldwerkleider machinaal aangelegd door een kraan op rupsbanden met een gladde bak. Het vlak werd zorgvuldig laagsgewijs verdiept om rekening te houden met sporen op verschillende niveaus. Het vlak is plaatselijk manueel opgeschaafd om de leesbaarheid te bevorderen. Hierna zijn het vlak en de sporen digitaal ingemeten en uitvoerig beschreven (spoornummer, vorm, soort, kleur, samenstelling) met behulp van een GPS. Alle antropogene sporen zijn in het vlak gefotografeerd. Alle sporen werden gecoupeerd, gefotografeerd en getekend op schaal 1/20. Om de bodemopbouw te bestuderen zijn verschillende profielkolommen aangelegd. De profielkolommen zijn handmatig opgeschaafd en vervolgens ingekrast. De kolommen zijn bestudeerd door een aardkundige. De lithologische lagen zijn gedocumenteerd, alsook de archeologisch relevante lagen zoals vegetatiehorizonten, cultuurlagen en sporen. Alle lagen zijn beschreven op textuur, kleur en bodemkundige verschijningen.

3 Assessmentrapport

3.1 Methoden, technieken en criteria bij het assessment

Het assessment van de sporen werd uitgevoerd op basis van de digitale plannen en coupetekeningen, de foto's en de spoorbeschrijvingen. Deze gegevens werden bestudeerd in relatie tot historisch kaartmateriaal en luchtfoto's. Het vondstmateriaal is voorgelegd aan verschillende materiaaldeskundigen om de potentie van het materiaal te kunnen bepalen.

3.2 Aardkundige beschrijving

3.2.1 Inleiding

Verspreid over het terrein zijn zeven profielkolommen opgeschaafd en gedocumenteerd (afb. 7). Tijdens het onderzoek zijn alle profielwanden beschreven op lithologie, sedimentologie en bodemvorming. De bodems zijn beschreven per onderscheiden hoofd- en subhorizont. Daarnaast zijn, indien aanwezig, sedimentaire structuren beschreven. De X- en Y-coördinaten zijn ingemeten met een GPS met een nauwkeurigheid van 1cm (planimetrie in Lambertcoördinaten (EPSG:31370)). De Z-coördinaten zijn tevens tot op 1cm nauwkeurig bepaald, op basis van de Tweede Algemene Waterpassing.

3.2.2 Geologische en bodemkundige achtergrondinformatie⁶

De Tertiaire afzettingen binnen het plangebied worden gevormd door de Formatie van Kasterlee. Deze formatie bestaat uit grijs, fijn, micahoudend zand, dat ook licht glauconiethoudend is en micahoudende kleilagen bevat. Op sommige plaatsen komt een vuursteen grind voor en zeldzame gesilificeerde fossielen. De Quartaire afzettingen bestaan uit fluviatiele afzettingen (Rijnsedimenten) van het Vroeg-Pleistoceen en eolische afzettingen van het Midden-Pleistoceen (Saaliaan) en/of het Laat-Pleistoceen (Weichseliaan).

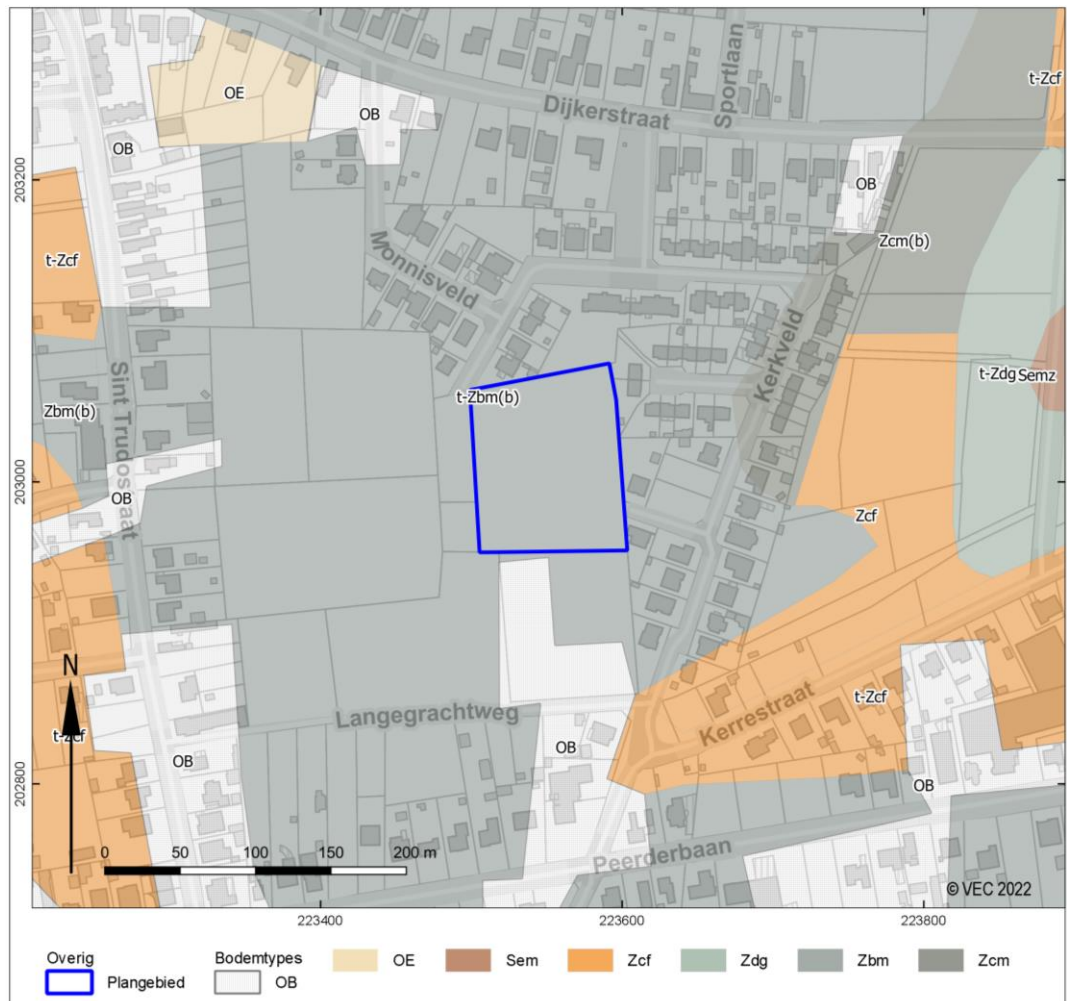
Het plangebied bevindt zich op het Kempisch Plateau in de regio van de Maasterrassen. Het plangebied ligt op een uitloper van een hoger gelegen plateau dat in het oosten en westen ingesneden wordt door beekvalleien. Het gaat respectievelijk over de Dommel en de Bollisenbeek die zich ten noorden van het plangebied van de Dommel afsplitst. Het plangebied zelf is tamelijk vlak en varieert tussen 64,5 en 65,2m +TAW.

Op het plangebied wordt volgens de bodemkaart (afb. 8) een droge zandbodem met dikke antropogene humus A-horizont en gevlekte textuur B-horizont aangetroffen met mogelijk een terras op geringe of matige diepte.

⁶ Aluwé 2022.

Afb. 7. De locatie van de profielkolommen met nummer.

Afb. 8. Het plangebied op de bodemkaart van Vlaanderen. (Bron: archeologienota)

3.2.3 Bodemopbouw in het projectgebied

Voorafgaand het proefsleuvenonderzoek werd er geen landschappelijk bodemonderzoek geadviseerd of uitgevoerd. Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden zeven profielen gezet (afb. 7).

De Ap-horizont of bouwvoor heeft een gemiddelde dikte van 30cm, is donkergrijs van kleur en humeus. Dit is de toplaag in alle profielen (afb. 9-12). In zes van de zeven profielen, allen behalve het profiel in werkput 1 (afb. 9), wordt onder de bouwvoor een Ap2-horizont aangetroffen. Deze horizont is donkerbruin van kleur. De ondergrens van beide Ap-horizonten is duidelijk en strak. In de profielen van werkputten 1 en 3 (afb. 9-10) wordt onder de Ap-horizont een bruine laag aangetroffen met een onregelmatige ondergrens. Deze laag wordt gezien als een restant van een B-horizont.

De C1-horizont bestaat uit lichtbruingeel fijn zand met grind (afb. 9-12). Dit grind werd ook mee verploegd in de A-horizont. De dikte van dit pakket varieert in de profielen van 20-40cm. De C2-horizont, onder het dekzand, bestaat uit een lichtgeelwit grof zand met grof en fijn grind (afb. 9-12). Gezien het voorkomen van grind verspreid door beide C-horizonten, blijkt de oorsprong van deze afzettingen fluviatiel te zijn.

Het grind maakt het aanleggen van het vlak lastig en zorgt voor een slechte leesbaarheid. Ook de beperkte dikte van de C1-horizont zorgt voor problemen bij de aanleg van het vlak. Op sommige plaatsen is de C1-horizont zo dun, dat bij het aanleggen de C2-horizont opduikt. Gezien de beperkte dikte van de C1-horizont lijkt het er op dat de bodem binnen het plangebied is afgetopt, waarschijnlijk is de top van de oorspronkelijke bodemopbouw mee verploegd in de Ap2-horizont.

Afb. 9. Profielen van werkput 1 (links) en werkput 2 (rechts).

Afb. 10. Profielen van werkput 3 (links) en werkput 4 (rechts).

Afb. 11. Profiel van werkput 5.

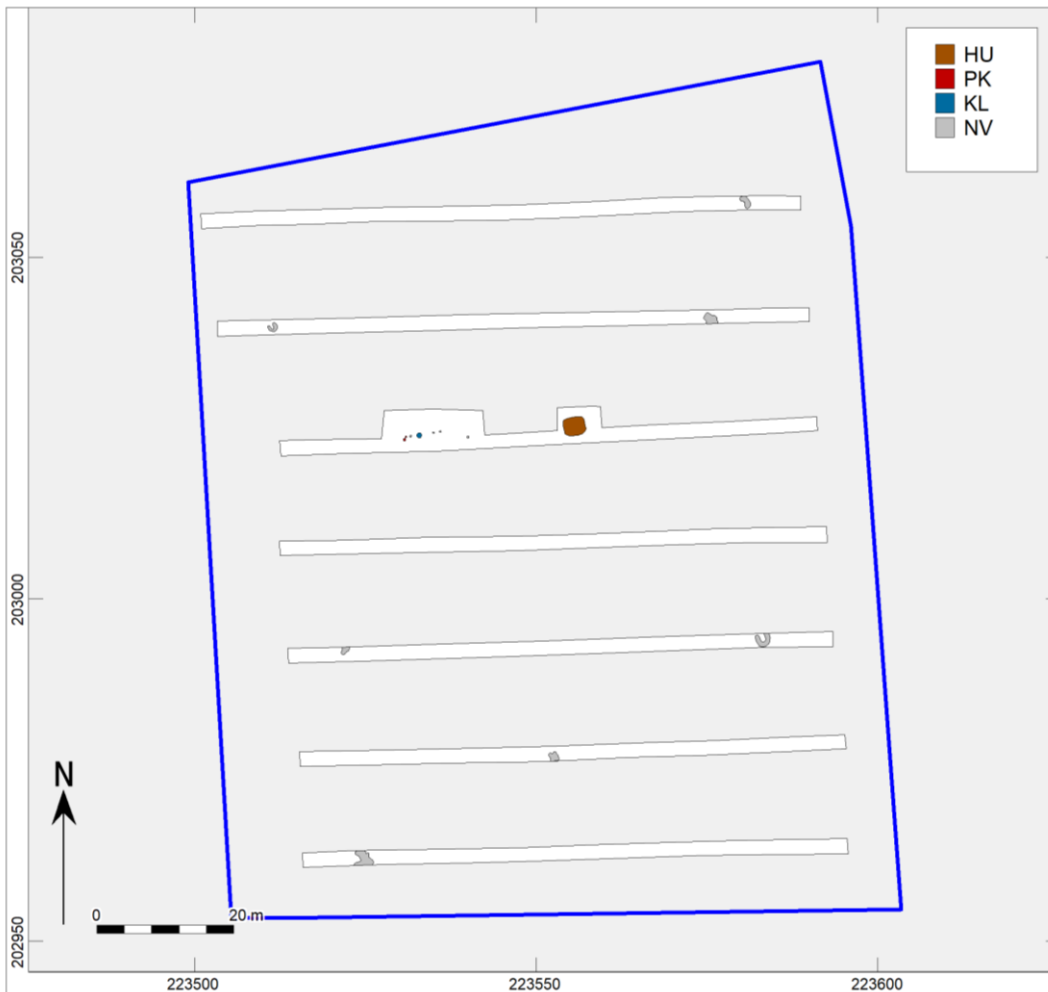
Afb. 12. Profielen van werkput 6 (links) en werkput 7 (rechts).

3.2.4 Conclusie

Binnen het plangebied werd grotendeels een A/C-profiel aangetroffen. De Ap-horizont is opgebouwd uit twee niveaus. Daaronder wordt in de twee meest noordwestelijke profielen een restant van een B-horizont aangetroffen. In de meeste profielen volgen meteen de C1-horizont en de C2-horizont, beiden zijn van fluviale oorsprong. De C1-horizont heeft een wisselende, beperkte dikte en bevat daarnaast veel grind wat de aanleg en de leesbaarheid van het vlak bemoeilijkt.

3.3 Assessment van de sporen

Binnen het plangebied werden zes (paal)kuilen en een hutkom opgetekend. De relevante sporen bevinden zich allen in werkput 3 (afb. 13). De overige sporen werden geïnterpreteerd als natuurlijk.

Afb. 13. Overzichtskartaal van de aangetroffen sporen.

(Paal)Kuilen

In werkput 3 werden twee kleinere sporen aangetroffen langs de noordelijke putwand. Ter hoogte van deze twee sporen werd aan de noordelijke putwand een kijkvenster aangelegd. Bij de aanleg van dit kijkvenster kwamen nog vijf extra sporen tevoorschijn. Deze zeven sporen in totaal zijn min of meer op een lijn gelegen. Allen werden gecoupeerd. Tijdens het veldwerk was de aard van de sporen niet helemaal duidelijk, tijdens de uitwerking kon dit beter vastgesteld worden. Drie sporen (S3, S6 en S8, afb. 14) zijn als (paal)kuil geregistreerd. Het gaat om kleine ronde spoortjes met een komvormige doorsnede van gemiddeld 14cm. De andere vijf sporen werden opgetekend als natuurlijk, hier kon in de coupe geen duidelijk spoor herkend worden. Omdat niet alle sporen als antropogeen worden aangeduid, wordt er geen mogelijke structuur

aangegeven. Het is natuurlijk wel mogelijk dat deze sporen toch de afdrukken zijn van slecht bewaarde (paal)kuilen en dat de mogelijke palenrij toch een restant is van een plattegrond.

Afb. 14. Coupefoto's van paalkuilen S3 (links) en S8 (rechts).

Bij het couperen van de hutkom werden nog drie paalkuilen aangetroffen (S9-11) onder de hutkom, waarvan één (S11) in de coupe van de hutkom (afb. 15).

Hutkom

Ook in werkput 3 op de noordelijke putwand werd een gedeelte van een groter spoor aangetroffen. Hier werd eveneens een kijkvenster aangelegd. Het bleek om een grote rechthoekige kuil te gaan. Omdat er tijdens het veldwerk nog twijfels bestonden over de aard en de functie van de kleinere sporen, werd deze grote kuil gecoupeerd. Het bleek om een hutkom te gaan. Het spoor is circa 3,2m lang en circa 2,7m breed, met een diepte van 48cm (afb. 15).

Een hutkom is een gedeeltelijk ingegraven, rechthoekige houten constructie die gewoonlijk ongeveer 3 op 2 meter groot was. In de korte wanden stonden meestal palen die waarschijnlijk een zadeldak hebben gedragen. De wanden waren opgebouwd uit zoden, planken of vlechtwerk. Hutkommen hadden waarschijnlijk geen residentiële functie, maar werden eerder gebruikt als opslagplaats voor goederen of als plaats voor het uitoefenen van ambachten zoals textielbewerking (spinnen en weven) en het bewerken van hout, metaal of bot. Hutkommen zijn een vroegmiddeleeuws fenomeen, hoewel ze ook nog kunnen voorkomen tijdens de Volle Middeleeuwen.⁷

⁷ <https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/1313>

Afb. 15. Coupefoto van de hutkom (S1), met op de voorgrond paalkuilen S9-10 die bij het couperen onder de hutkom tevoorschijn kwamen.

Binnen het plangebied werd een archeologisch relevante vindplaats aangesneden. De resultaten zijn wel beperkt, maar gezien het aantreffen van een hutkom toch zeer specifiek. De aangetroffen paalkuilen kunnen het restant zijn van een (huis)plattegrond. Binnen het plangebied is vermoedelijk een huisplaats/erf aangesneden of mogelijk zelfs, op basis van de hutkom, een ambachtelijke site.

3.4 Assessment van de vondsten

Er werden geen stalen ingezameld en slechts één vondst werd verzameld. De vondst werd ingezameld uit de hutkom in werkput 3 (S1). Het gaat om twee fragmenten bouwmetaal (afb. 16). Het ene fragment is zeer verweerd en de functie is niet meer vast te stellen. Deze scherf bouwmetaal heeft een oranje-rode kleur en is eerder zacht gebakken. Het andere fragment is een stuk van een dakpan, met name een nokpan. Dit fragment is donkerrood van kleur en hard gebakken. Op basis van deze fragmenten is niet meteen een precieze datering vast te stellen. Het verweerde fragment zou van een Romeinse dakpan kunnen zijn. De nokpan lijkt eerder van latere oorsprong te zijn, vanaf de Late Middeleeuwen.

Afb. 16. Fragmenten bouwmetaal uit S1, hutkom.

4 Besluit

4.1 Assessment van het onderzochte gebied

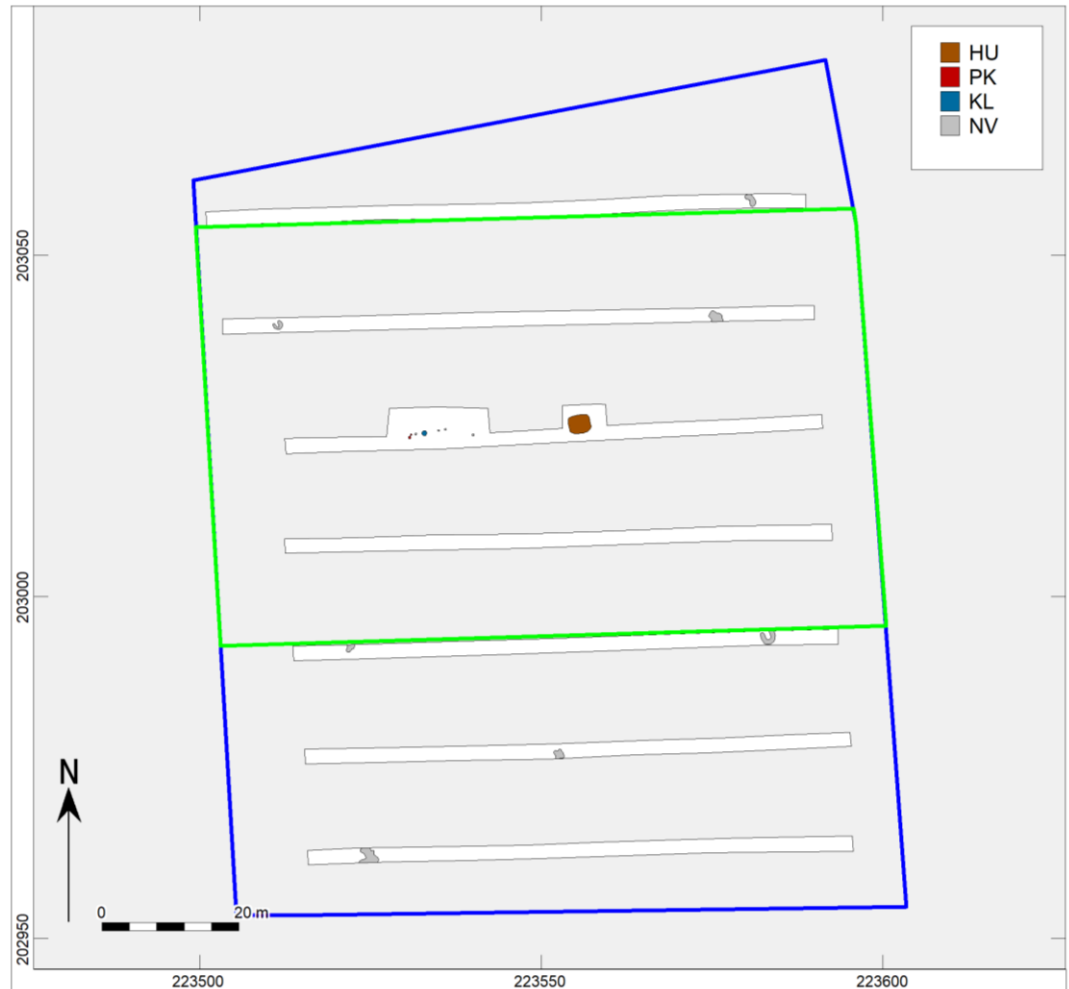
Het bureauonderzoek toonde aan dat het onderzoeksgebied archeologisch potentieel kent. Er was met name een archeologische verwachting naar waardevolle archeologische sporen vanaf het Neolithicum tot de Nieuwe Tijd. De geplande werken betekenden een bijkomende bedreiging van het bodemarchief. Bijkomend archeologisch vooronderzoek was nodig om na te gaan of op het terrein een waardevolle archeologische vindplaats aanwezig is.⁸

Binnen het plangebied werd grotendeels een A/C-profiel aangetroffen. De Ap-horizont is opgebouwd uit twee niveaus. Daaronder wordt in de twee meest noordwestelijke profielen een restant van een B-horizont aangetroffen. In de meeste profielen volgen meteen de C1-horizont en de C2-horizont, beiden zijn van fluviatiele oorsprong. De C1-horizont heeft een wisselende, beperkte dikte en bevat daarnaast veel grind wat de aanleg en de leesbaarheid van het vlak bemoeilijkt.

Tijdens het proefsleuvenonderzoek zijn de archeologisch relevante afzettingen onderzocht op sporen en vondsten. Binnen het plangebied werden zes (paal)kuilen en een hutkom opgetekend. De relevante sporen bevinden zich allen in werkput 3. De overige sporen werden geïnterpreteerd als natuurlijk. Het lijkt er op dat binnen het plangebied mogelijk één huisplaats/erf of zelfs een ambachtelijke site werd aangesneden. De hutkom wijst op een datering vanaf de Laat Romeinse tijd tot de Volle Middeleeuwen.

Op basis van de resultaten van het proefsleuvenonderzoek wordt een vervolgonderzoek in de vorm van een vlakdekkende opgraving geadviseerd (afb. 17).

⁸ Aluwé 2022.

Afb. 17. Advieszone voor vervolgonderzoek door middel van vlakdekkende opgraving.

De gestelde onderzoeksvragen kunnen op basis van de bereikte resultaten als volgt worden beantwoord:

- *Welke zijn de waargenomen horizonten in de bodem, beschrijving + duiding? Komt dit overeen met de vaststellingen uit het booronderzoek?*

Binnen het plangebied werd grotendeels een A/C-profiel aangetroffen. De Ap-horizont is opgebouwd uit twee niveaus. Daaronder wordt in een paar profielen een restant van een B-horizont aangetroffen. In de meeste profielen volgen meteen de C1-horizont en de C2-horizont, beiden zijn van fluviaatiele oorsprong. De C1-horizont heeft een wisselende, beperkte dikte en bevat daarnaast veel grind.

- *Waardoor kan het ontbreken van een horizont verklaard worden?*

Binnen het plangebied werd grotendeels een A/C-profiel aangetroffen. In een paar profielen werd een restant van een B-horizont aangetroffen. Het lijkt er op dat de top van de oorspronkelijke bodemopbouw werd verploegd in de Ap2-horizont. De aanwezigheid van grind in de Ap2-horizont lijkt dit te bevestigen.

- *Zijn er sporen aanwezig? Zo ja, geef een beknopte omschrijving.*

Binnen het plangebied werden elf unieke spoornummers uitgedeeld, daarnaast werden verspreid nog enkele natuurlijke verstoringen opgetekend met spoornummer 998.

- *Zijn de sporen natuurlijk of antropogeen?*

Alle mogelijk relevante sporen werden gecoupeerd, daarvan werden er vier geregistreerd als natuurlijk. De andere sporen zijn van antropogene oorsprong. Het gaat om vijf paalkuilen, een kuil en een hutkom.

- *Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?*

De bewaringstoestand van de sporen is relatief goed. Door de slechte leesbaarheid van het vlak en het vele grind zijn de kleinere sporen wel moeilijk te zien. Deze kleinere sporen zijn ook ondiep bewaard.

- *Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?*

S1, de hutkom, is een structuur op zich. Het is mogelijk dat de aangetroffen (paal)kuilen die zich min of meer op een lijn bevinden, het restant zijn van een (huis)plattegrond.

- *Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?*

Op basis van het uitzicht van de sporen en de afstand tot elkaar lijken de sporen tot één periode te horen, maar dit kan niet met zekerheid gezegd worden. Slechts één spoor leverde vondstmateriaal op. Hieruit werden twee fragmenten bouw materiaal, die niet precies gedateerd kunnen worden, ingezameld.

- *Kan op basis van het sporenbestand in de proefsleuven een uitspraak worden gedaan over de aard en omvang van occupatie?*

Het lijkt er op dat binnen het plangebied minstens één erf werd aangesneden.

- *Zijn er indicaties (greppels, grachten, lineaire paalzettings, ...) die kunnen wijzen op een inrichting van een erf/nederzetting?*

Er werden geen greppels of grachten aangetroffen. Enkele (paal)kuilen zijn min of meer op een lijn gelegen. Mogelijk zijn deze sporen het restant van een (huis)plattegrond.

- *Zijn er indicaties voor de aanwezigheid van funeraire contexten? Zo ja;*

- *Hoeveel niveaus zijn er te onderscheiden?*
- *Wat is de omvang?*
- *Komen er oversnijdingen voor?*
- *Wat is het, geschatte, aantal individuen?*

Er werden geen funeraire contexten aangetroffen.

- *Wat is de relatie tussen de bodem en de archeologische sporen?*

De sporen werden aangetroffen vanaf de C1-horizont. De E-horizont ontbreekt en een B-horizont werd slechts sporadisch aangetroffen. De C1-horizont wordt afgedekt door de A-horizont.

- *Wat is de relatie tussen de bodem en de landschappelijke context (landschap algemeen, geomorfologie, ...)?*

Het plangebied bevindt zich op het Kempisch Plateau in de regio van de Maasterrassen. Het plangebied ligt op een uitloper van een hoger gelegen plateau dat in het oosten en westen ingesneden wordt door beekvalleien. Het plangebied zelf is tamelijk vlak en in gebruik als hooiveld. Binnen het plangebied werd een A/C-profiel aangetroffen. Er zijn geen aanwijzingen voor erosie. Het lijkt er op dat de top van de oorspronkelijke bodemopbouw werd verploegd in de Ap2-horizont. De C2-horizont, die bestaat uit grof licht witgeel zand met grove en fijne kiezel, behoort vermoedelijk tot de Quartaire afzettingen bestaande uit fluviaatiele afzettingen (Rijnsedimenten) van het Vroeg-Pleistoceen.

- *Is er een bodemkundige verklaring voor de gedeeltelijke afwezigheid van archeologische sporen? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?*

Gezien de top van het oorspronkelijke bodemprofiel verdwenen is en de aangetroffen kleine sporen zeer ondiep bewaard zijn, is het mogelijk dat ondiep uitgegraven sporen verdwenen zijn.

- *Kunnen archeologische vindplaatsen in tijd, ruimte en functie afgebakend worden (incl. de argumentatie)?*

Het lijkt er op dat binnen het plangebied mogelijk één erf werd aangesneden of mogelijk zelfs een ambachtelijke zone. Op basis van de hutkom kan men de vindplaats vermoedelijk in de Vroege Middeleeuwen plaatsen, hoewel het vondstmateriaal dit niet meteen kan bevestigen.

- *Wat is de vastgestelde en verwachte bewaringstoestand van elke archeologische vindplaats?*

Gezien de top van de oorspronkelijke bodemopbouw afwezig is, zullen ondiep uitgegraven sporen mogelijk niet meer bewaard zijn. Op basis van de aangetroffen sporen is de verwachte bewaringstoestand voor diepere sporen relatief goed.

- *Wat is de waarde van elke vastgestelde archeologische vindplaats?*

In de ruime omgeving van het plangebied is nog maar weinig bekend over bewoning en begraving vanaf het Neolithicum tot het Nieuwe Tijd. Een vindplaats uit eender welke periode levert daarom een bijdrage tot de archeologische kennis van deze regio.

- *Wat is de potentiële impact van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op de waardevolle archeologische vindplaatsen?*

Binnen het plangebied wordt een nieuwe verkaveling gepland met 26 woningen, wegenis, riolering en nutsleidingen. De maximale verstoringsdiepte is 2,5m onder maaiveld. Dit betekent een verstoring van het archeologisch relevant niveau dat zich op een diepte vanaf 0,5m onder maaiveld bevindt.

- *Welke vraagstellingen zijn voor vervolgonderzoek relevant?*

Onderstaande onderzoeksvraag die op basis van de huidige resultaten niet kan beantwoord worden kan hernomen worden.

- Welke bijdrage leveren de aanwezige sporen over het tot nu toe relatief onbekende gebruik van het landschap in de omgeving van het plangebied vanaf het Neolithicum?

Voor de overige vragen zie het Programma van maatregelen.

Specifiek voor het plangebied kunnen de volgende onderzoeksvragen gesteld worden:

- *Welke bijdrage leveren de aanwezige sporen over het tot nu toe relatief onbekende gebruik van het landschap in de omgeving van het plangebied vanaf het Neolithicum?*

De omgeving van het plangebied blijkt toch bewoning gekend te hebben. Op basis van het beperkt aantal aangetroffen sporen en vondsten tijdens het proefsleuvenonderzoek, kan deze vraag nog niet beantwoord worden. Het geadviseerde vervolgonderzoek in de vorm van een vlakdekkende opgraving kan hier meer licht op werpen.

4.2 Potentieel op kennisvermeerdering

Tijdens het proefsleuvenonderzoek zijn de archeologisch relevante afzettingen onderzocht op sporen en vondsten. Binnen het plangebied werden zes (paal)kuilen en een hutkom opgetekend. De relevante sporen bevinden zich allen in werkput 3. De overige sporen werden geïnterpreteerd als natuurlijk. Het lijkt er op dat binnen het plangebied mogelijk één huisplaats/erf of zelfs een ambachtelijke site werd aangesneden. De hutkom wijst op een datering vanaf de Laat Romeinse tijd tot de Volle Middeleeuwen. Gezien deze resultaten blijkt er een beperkte vindplaats binnen het plangebied aanwezig te zijn. In de ruime omgeving van het plangebied is nog maar weinig bekend over bewoning en begraving vanaf het Neolithicum tot het Nieuwe Tijd. Een vindplaats uit eender welke periode levert daarom een bijdrage tot de archeologische kennis van deze regio. Een zone met een oppervlakte van ca. 6000m² rondom de aangetroffen sporen dient verder onderzocht te worden door middel van een vlakdekkende opgraving.

5 Samenvatting

In opdracht heeft het Vlaams Erfgoed Centrum BV in april 2022 een nota van het uitgestelde traject opgesteld voor de resultaten van het proefsleuvenonderzoek dat uitgevoerd werd aan de Langegrachtweg in de Limburgse gemeente Peer (afb. 1-2). Het onderzoek is uitgevoerd naar aanleiding van de voorgenomen verkaveling. De nota volgt op een reeds bekrachtigde archeologienota, uitgevoerd door Vlaams Erfgoed Centrum BV in 2022.⁹

Het bureauonderzoek toonde aan dat het onderzoeksgebied archeologisch potentieel kent. Er was met name een archeologische verwachting naar waardevolle archeologische sporen vanaf het Neolithicum tot de Nieuwe Tijd. De geplande werken betekenden een bijkomende bedreiging van het bodemarchief. Bijkomend archeologisch vooronderzoek was nodig om na te gaan of op het terrein een waardevolle archeologische vindplaats aanwezig is.¹⁰

Tijdens het proefsleuvenonderzoek zijn de archeologisch relevante afzettingen onderzocht op sporen en vondsten. Binnen het plangebied werden zes (paal)kuilen en een hutkom opgetekend. De relevante sporen bevinden zich allen in werkput 3. De overige sporen werden geïnterpreteerd als natuurlijk. Het lijkt er op dat binnen het plangebied mogelijk één huisplaats/erf of zelfs een ambachtelijke site werd aangesneden. De hutkom wijst op een datering vanaf de Laat Romeinse tijd tot de Volle Middeleeuwen.

Gezien deze resultaten blijkt er een beperkte vindplaats binnen het plangebied aanwezig te zijn en dient een zone rondom de hutkom verder onderzocht te worden door een vlakdekkende opgraving.

⁹ ID 21.980; Aluwé 2022.

¹⁰ Aluwé 2022.

Literatuur

- Agentschap Onroerend Erfgoed, 2019:** *Code van Goede Praktijk voor de uitvoering en rapportage over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren, versie 4.0.*
- Ervynck A., Debruyne S. en Ribbens R., 2015:** *Assessment; Een handleiding voor de archeoloog.* Onroerend Erfgoed, Beleidsdomein Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed.
- Aluwé K., 2022:** *Langegrachtweg, Peer. Archeologienota, VEC rapport 962, Geel.*
- Aluwé K., 2022:** *Langegrachtweg, Peer. Programma van maatregelen, VEC rapport 962, Geel.*

Geraadpleegde websites

- <http://www.geopunt.be/kaart>
<https://cai.onroenderfgoed.be>
<https://onderzoeksbalans.onroenderfgoed.be>

Bijlage 1 Plannenlijst

Projectcode	2022D151
Onderwerp	Plannenlijst
Plannummer	1
Type plan	Overzichtskaart
Onderwerp plan	Locatiekaart van het plangebied en omgeving
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	26-4-2022
Plannummer	2
Type plan	Overzichtskaart
Onderwerp plan	Locatiekaart van het plangebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	26-4-2022
Plannummer	3
Type plan	Technische tekening
Onderwerp plan	Inrichtingsplan van de nieuwe verkaveling
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	nvt
Plannummer	4
Type plan	Overzichtskaart
Onderwerp plan	Geplande sleuven
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	26-4-2022
Plannummer	6
Type plan	Overzichtskaart
Onderwerp plan	Aangelegde sleuven
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	29-4-2022
Plannummer	7
Type plan	Overzichtskaart
Onderwerp plan	Locatie van de profielen
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	29-4-2022
Plannummer	8
Type plan	Overzichtskaart
Onderwerp plan	Bodemkaart
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	26-4-2022
Plannummer	13
Type plan	Overzichtskaart

Onderwerp plan	Allesporenkaart
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	29-4-2022
Plannummer	17
Type plan	Overzichtskaart
Onderwerp plan	Advieszone
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	29-4-2022

Bijlage 2 Fotolijst

Projectcode	2022D151
Onderwerp	Fotolijst
ID	5
Type	Overzicht
Vervaardiging	Digitaal
Onderwerp	Terreinfoto
ID	9
Type	Detailfoto
Vervaardiging	Digitaal
Onderwerp	Profielen werkputten 1 en 2
ID	10
Type	Detailfoto
Vervaardiging	Digitaal
Onderwerp	Profielen werkputten 3 en 4
ID	11
Type	Detailfoto
Vervaardiging	Digitaal
Onderwerp	Profiel werkput 5
ID	12
Type	Detailfoto
Vervaardiging	Digitaal
Onderwerp	Profielen werkputten 6 en 7
ID	14
Type	Detailfoto
Vervaardiging	Digitaal
Onderwerp	Coupefoto's sporen S3 en S8
ID	15
Type	Detailfoto
Vervaardiging	Digitaal
Onderwerp	Coupefoto's sporen S1, S9-11
ID	16
Type	Materiaalfoto
Vervaardiging	Digitaal
Onderwerp	Fragmenten bouw materiaal uit S1

Bijlage 3 Sporenlijst

OPGR_ID	PUT	VLAK	SPOOR	VULLING	AARDSPOOR	VORM_VLAK	VORM_COUPE	DIEPTE	HOOFDTINT	HOOFDKLEUR	NEVENKLEUR	GEVLEKT	TEXTUUR
PEER-22	1	1	998	1	NV	ONR			MIDDEN	BR	GL	ja	ZS2
PEER-22	1	1	5000	1	LG	ONR			MIDDEN	GL	WT	ja	ZS2
PEER-22	2	1	998	1	NV	ONR			MIDDEN	BR	GL	ja	ZS2
PEER-22	2	1	5000	1	LG	ONR			MIDDEN	GL	WT	ja	ZS2
PEER-22	3	1	1	1	HU	RHK	VLK	48, cm	MIDDEN	BR	GR	nee	ZS2
PEER-22	3	1	2	1	NV	RND			MIDDEN	BR	GR	nee	ZS2
PEER-22	3	1	3	1	PK	RND	KOM	14, cm	MIDDEN	BR	GR	nee	ZS2
PEER-22	3	1	4	1	NV	RND			MIDDEN	BR	GR	nee	ZS2
PEER-22	3	1	5	1	NV	RND			MIDDEN	BR	GR	nee	ZS2
PEER-22	3	1	6	1	KL	OVL	ONR	14, cm	DONKER	BR	GR	nee	ZS2
PEER-22	3	1	7	1	NV	RND			MIDDEN	BR	GR	nee	ZS2
PEER-22	3	1	8	1	PK	RND	KOM	16, cm	MIDDEN	GR	BR	nee	ZS2
PEER-22	3	1	5000	1	LG	ONR			MIDDEN	GL	BR	ja	ZS2
PEER-22	3	2	9	1	PK	OVL	KOM	12, cm	LICHT	BR	GR	nee	ZS2
PEER-22	3	2	10	1	PK	OVL	KOM	14, cm	LICHT	BR	GR	nee	ZS2
PEER-22	3	2	11	1	PK	RND	PNT	90, cm	LICHT	GR	BR	nee	ZS2
PEER-22	4	1	5000	1	LG	ONR			MIDDEN	GL	BR	ja	ZS2
PEER-22	5	1	998	1	NV	ONR			MIDDEN	GR	BR	ja	ZS2
PEER-22	5	1	5000	1	LG	ONR			MIDDEN	GL	BR	ja	ZS2
PEER-22	6	1	998	1	NV	ONR			MIDDEN	GR	BR	ja	ZS2
PEER-22	6	1	5000	1	LG	ONR			MIDDEN	GL	BR	ja	ZS2
PEER-22	7	1	998	1	NV	ONR			MIDDEN	GR	BR	ja	ZS2
PEER-22	7	1	5000	1	LG	ONR			MIDDEN	GL	BR	ja	ZS2

Bijlage 4 Vondstenlijst

OPGR_ID	NUMMER	PUT	VLAK	SPOOR	VULLING	VERZAMELWIJZE	ARTEFACTTYPE	AANTAL	GEWICHT
PEER-22	1	3	1	1	1	coupe	BOUWMAT	2	360,70

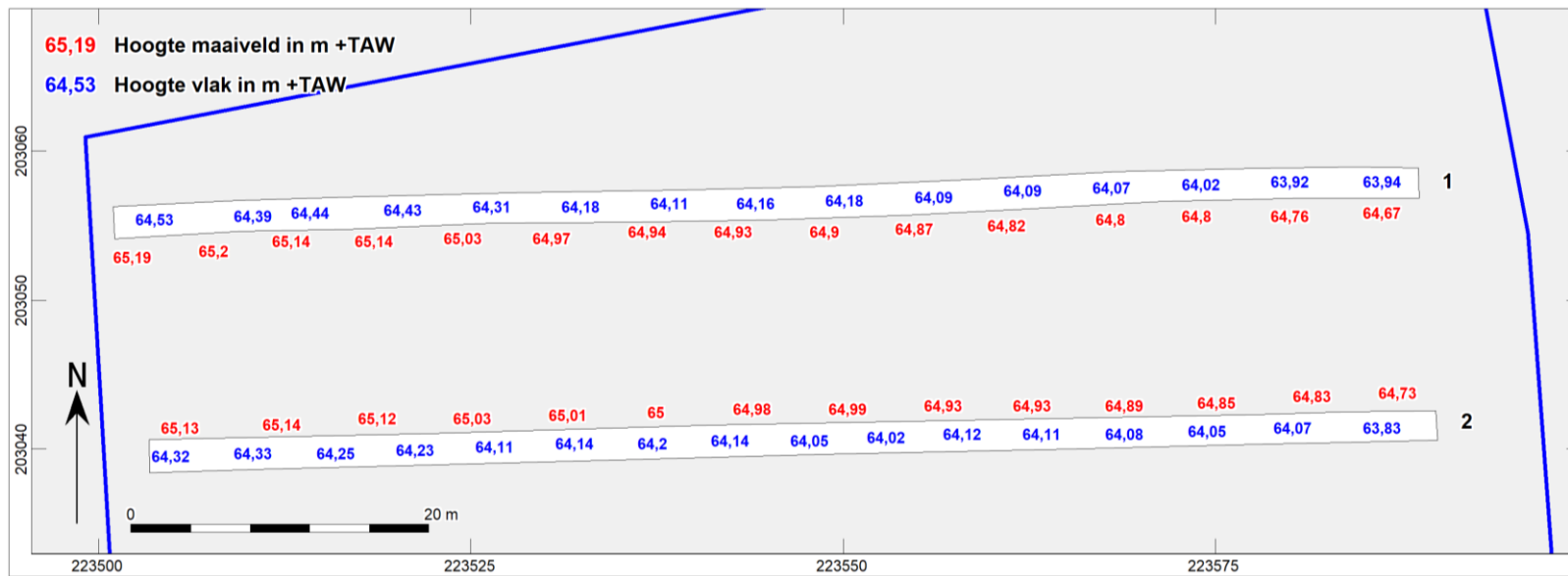
Bijlage 5 Fotolijst

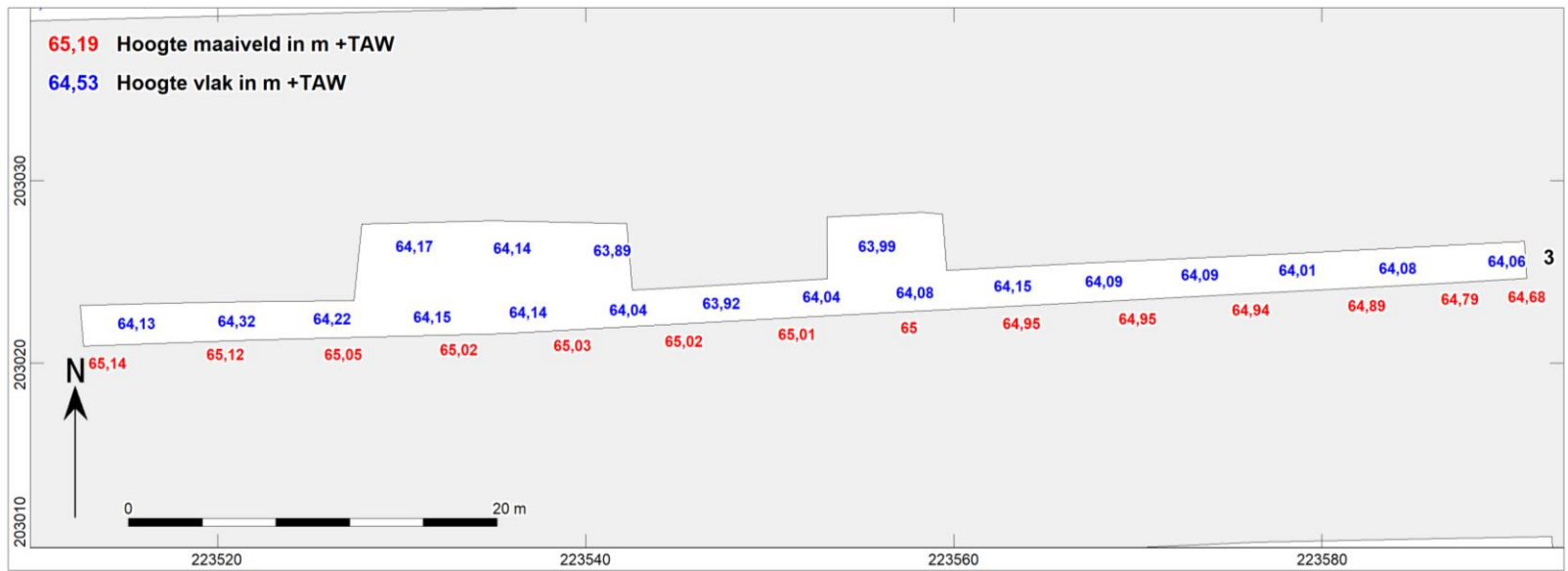
OPGR_ID	NUMMER	SOORT	PUT	VLAK	SPOOR	ONDERWERP	FOTOGRAAF	MEDIUM	DATUM
PEER-22	1	VLAK	1	1		vlak en profiel	ivk	digitaal	20-apr-22
PEER-22	2	VLAK	2	1		vlak en profiel	ivk	digitaal	20-apr-22
PEER-22	3	VLAK	3	1		vlak, profiel en coupes vlak 1 en 2	ivk	digitaal	20-apr-22
PEER-22	4	VLAK	4	1		vlak en profiel	ivk	digitaal	20-apr-22
PEER-22	5	VLAK	5	1		vlak en profiel	ivk	digitaal	20-apr-22
PEER-22	6	VLAK	6	1		vlak en profiel	ivk	digitaal	20-apr-22
PEER-22	7	VLAK	7	1		vlak en profiel	ivk	digitaal	21-apr-22

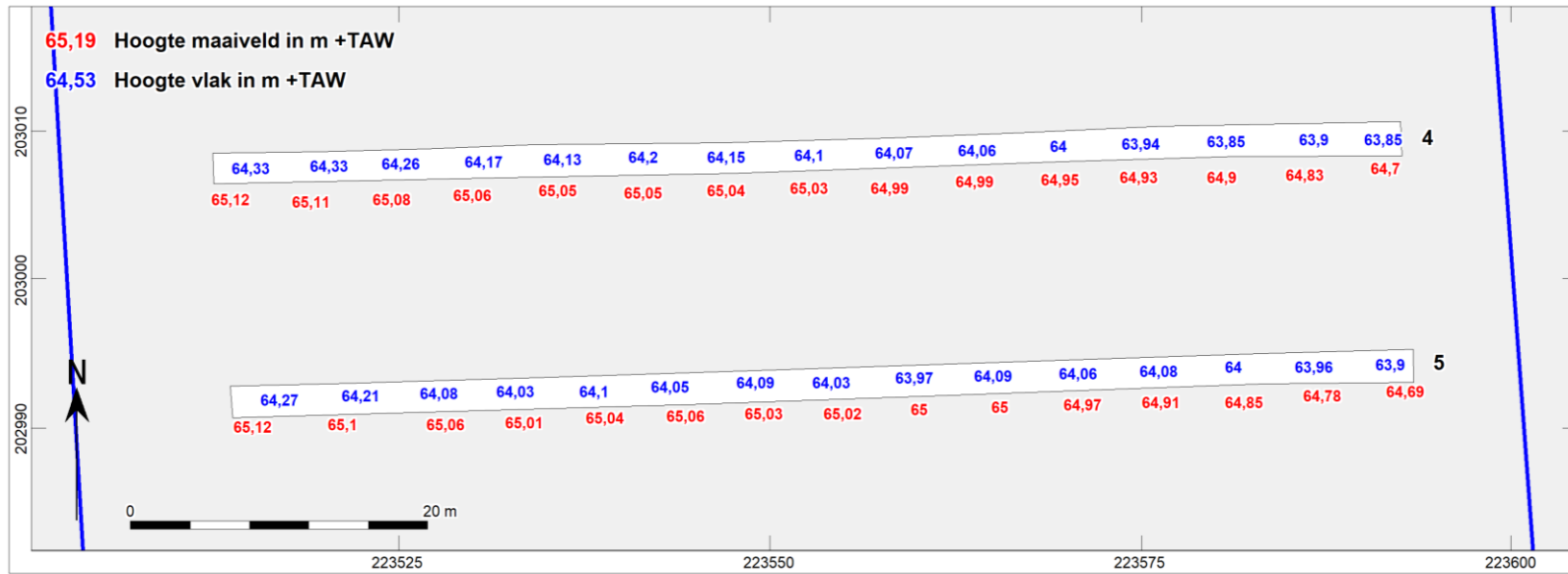
Bijlage 6 Tekeningenlijst

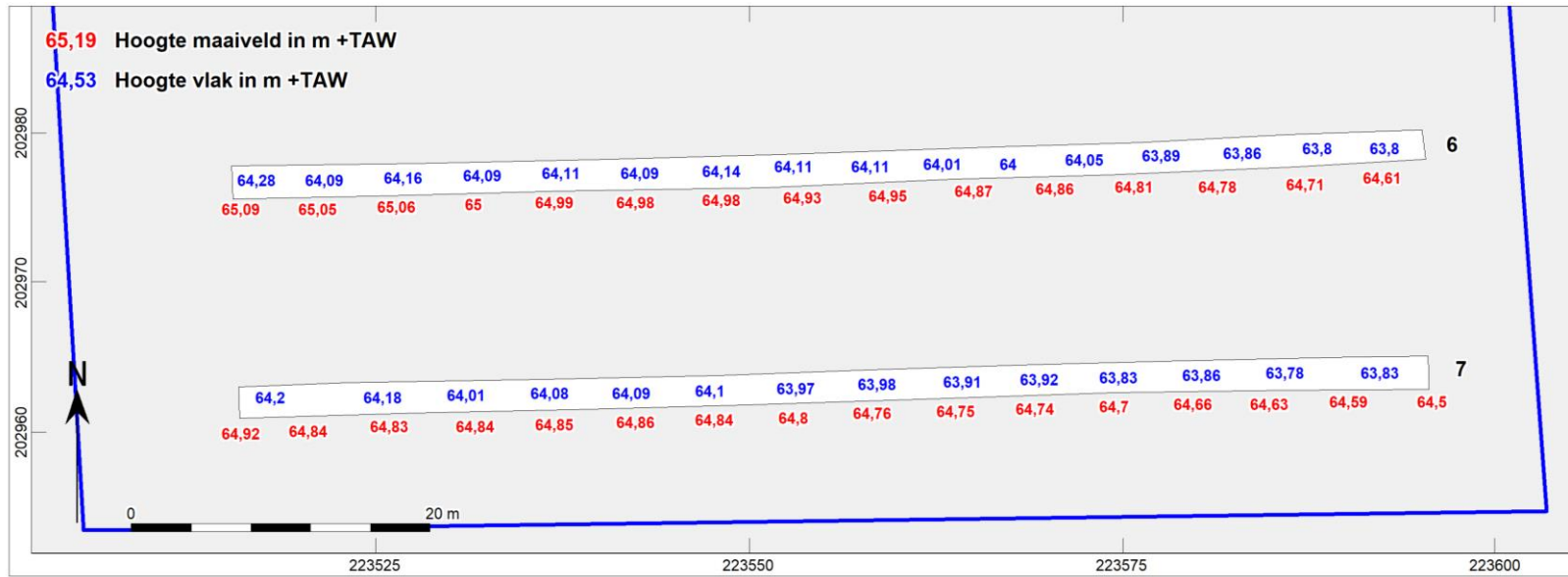
OPGR_ID	CATEGORIE	NUMMER	AARD	OMSCHRIJVING	TEKENAAR	SCHAAL
PEER-22	B	1	MMF A3	profielen en coupes	jl	1:20

Bijlage 7 Hoogtekaarten

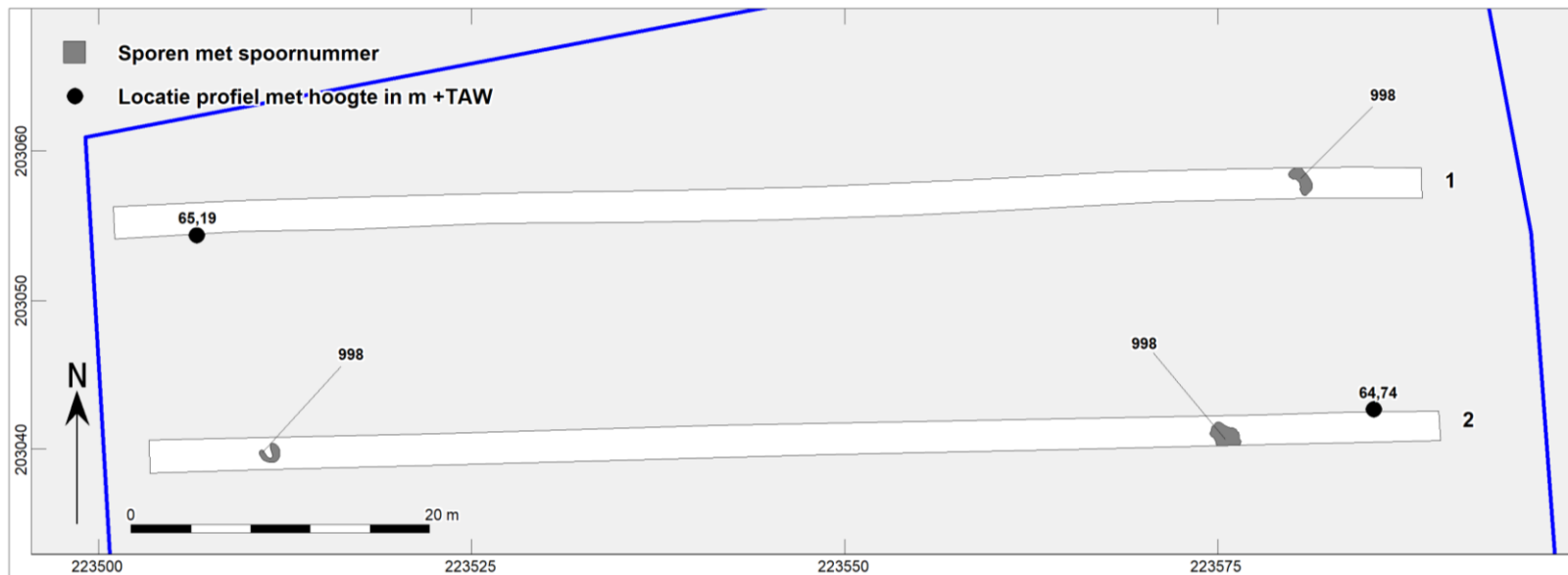

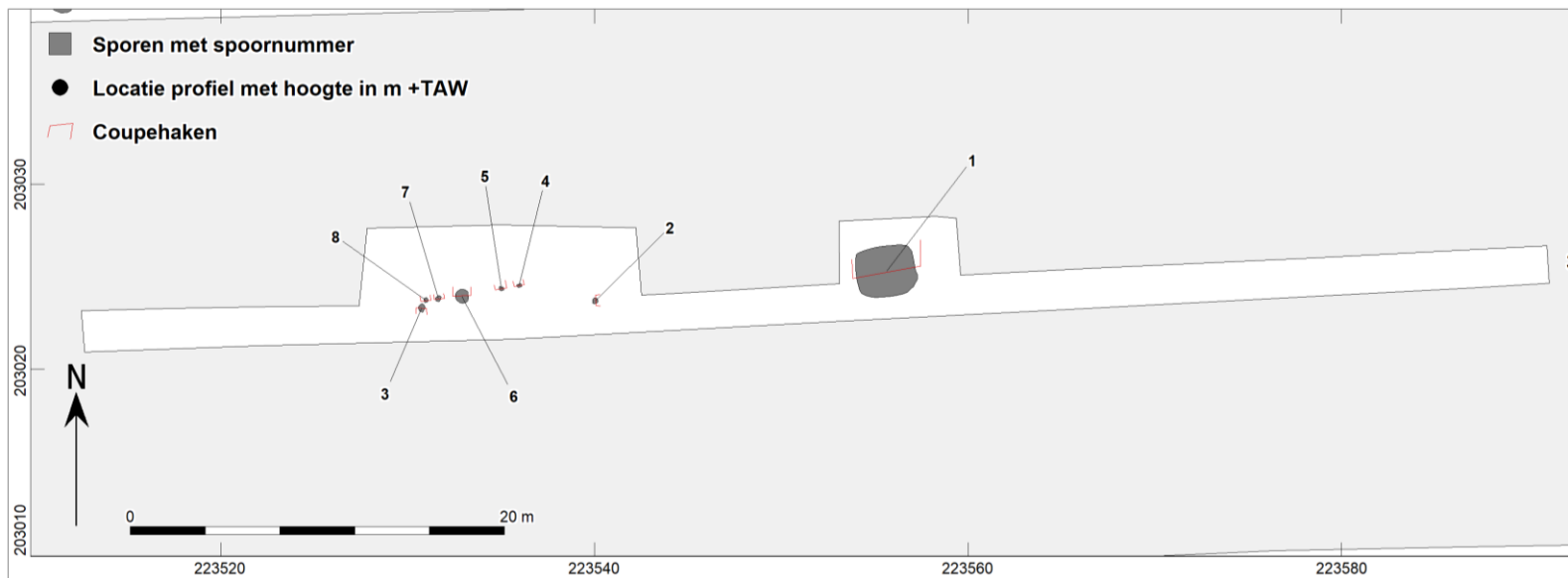

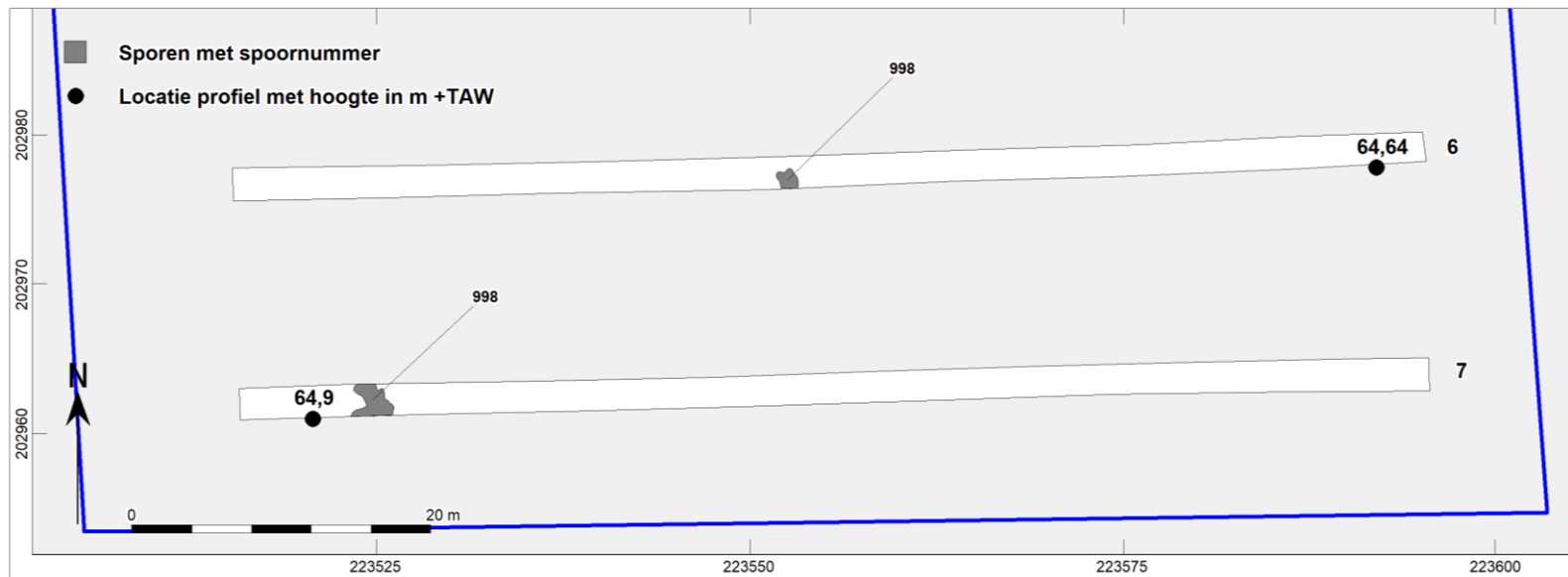

Bijlage 8 Sporenkaarten

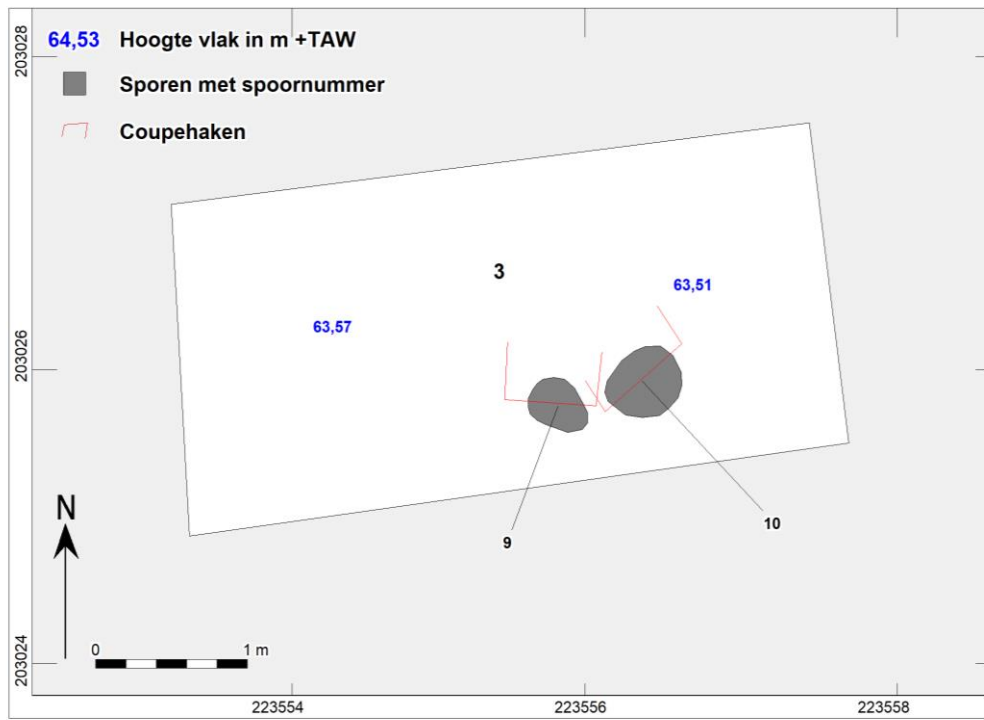

Vlak 2

Bijlage 9 Referentieprofiel

Referentieprofiel:	1	Landgebruik:	Hooiveld
Datum:	20-4-2022	Vegetatie:	Gras
Type onderzoek:	Proefsleuven	Bodemclassificatie:	t-Zbm(b)
Profielkolom nummer	1, WP 1	Fotonummer:	1
Projectcode:	2022D151	Afbeeldingsnummer foto('s):	PEER-22-0014
Weersomstandigheden:	Droog, zonnig		
Beschrijver:	I. Van Kerkhoven		
x-y-coördinaten (Lambert EPSG:31370):	223.506,618 / 203.054,357		
z-coördinaat (m t.o.v. TAW):	65,19		

	aardkundige eenheid	bovengrens (cm -mv)	ondergrens (cm -mv)	nat/droog beschreven	textuur	zandmediaan	kleur (visueel)	bodemstructuur	fenomenen	grensduidelijkheid	grensregelmatigheid	interpretatie (aardkundige eenheid)
1	0	40	droog	zand	fijn, licht lemig		donkerbruingrijs			duidelijk	strak	Aph-horizont
2	40	58	droog	zand	fijn, licht lemig		bruin			duidelijk	onregelmatig	B-horizont
3	58	90	droog	zand	fijn, licht lemig		geel	grind		duidelijk	onregelmatig	C1-horizont
4	90	126	droog	zand	grof		witgeel	grind		nvt	nvt	C2-horizont

Referentieprofiel:	2	Landgebruik:	Hooiveld
Datum:	20-4-2022	Vegetatie:	Gras
Type onderzoek:	Proefsleuven	Bodemclassificatie:	t-Zbm(b)
Profielkolom nummer	1, WP 6	Fotonummer:	6
Projectcode:	2022D151	Afbeeldingsnummer foto('s):	PEER-22-0075
Weersomstandigheden:	Droog, zonnig		
Beschrijver:	I. Van Kerkhoven		
x-y-coördinaten (Lambert EPSG:31370):	223.592,011 / 202.977,801		
z-coördinaat (m t.o.v. TAW):	64,64		

aardkundige eenheid	bovengrens (cm -mv)	ondergrens (cm -mv)	nat/droog beschreven	textuur	zandmediaan	kleur (visueel)	bodemstructuur	fenomenen	grensduidelijkheid	grensregelmatigheid	interpretatie (aardkundige eenheid)
1	0	28	droog	zand	fijn, licht lemig	donkerbruingrijs			duidelijk	strak	Ap1-horizont
2	28	46	droog	zand	fijn, licht lemig	grijsbruin			duidelijk	strak	Ap2-horizont
3	46	76	droog	zand	fijn, licht lemig	geel	grind		duidelijk	onregelmatig	C1-horizont
4	76	96	droog	zand	grof	witgeel oranje gevlekt	grind		nvt	nvt	C2-horizont

Afkortingen in de database

REFERENTIELIJSTEN Versie 1.6

AARD SPOOR

Aard van het spoor

<u>Code</u>	<u>Omschrijving</u>
AKR	(oude) akkerlaag
AWC	aardewerkconcentratie
BA	balk
BES	beschoeiing
BG	boorgat
BKS	bekisting
BOC	botconcentratie
BPA	beschoeiing, palen
BPL	beschoeiing, planken
BPT	beerput/b eerkelder
BRL	brandlaag
BU	bustum
BUN	visbun
BV	bouwwoor
CR	crematiegraf
DIG	dierbegraaving
DK	drenkkuil
DLT	doorlaat (door een muur)
DP	depressie
DR	drain
EG	erfgreppel
ES	esdek
FU	fuijk
GA	gracht
GE	geul
GHE	grafheuvel
GR	greppel
GRK	grafkuil
GT	goot
HA	haard
HAK	haardkuil
HG	huisgreppel
HKC	houtschoolconcentratie
HI	hoefindruk
HO	hout
HU	hutkom
IN	inhumatiegraf
KEL	kelder
KGO	ovale kringgreppel
KGR	ronde kringgreppel
KGV	vierkante kringgreppel
KL	kuil
KS	karrenspoor
LAK	laklaag
LAT	latrine
LG	laag
LO	ophogingslaag
LS	stortlaag
MI	muurinsteek
MR	muur
MSK	mestkuil
MST	muursteen
MU	muuruitbraak
NV	natuurlijke verstoring
NVD	dierlijke verstoring
NVP	plantaardige verstoring
OV	oven
PA	houten paal
PAK	paal met paalkuil
PG	paalgat
PGK	paalgat met paalkuil
PK	paalkuil
PL	plank
PLW	plaggenwand
PO	poel
POE	poer
POT	potstal
PS	ploegspoor
PSE	ploegspoor, eergetouw
PSK	ploegspoor, keerploeg
REC	recent

SG	standgreppel
SI	silo
SL	sloot
SFB	spaarboog
SPG	spitsgracht
SS	spitspoor
ST	steen
STC	steenconcentratie
VL	vlek
VR	vloer
VSC	vuursteenconcentratie
VW	vlechtwerk
WA	waterput
WG	weg
WK	waterkuil
WL	wal
WOO	woonlaag
XXX	onbekend

COUPEVORM

Vorm van de onderkant van het spoor in de coupe

<u>Code</u>	<u>Omschrijving</u>
ONR	onregelmatig
PNT	punt
RND	rond
VLK	vlak
KOM	komvormig
REV	revolvertas
VRK	vierkant
RHK	rechthoekig
NG	niet gecoupeerd

VLAKVORM

Vorm van het spoor op het horizontale vlak

<u>Code</u>	<u>Omschrijving</u>
LIN	lineair
ONR	onregelmatig
OVL	ovaal
RHK	rechthoekig
RND	rond
SIK	sikkelvormig
VRK	vierkant

KLEUR

Duiding van de kleur

<u>Code</u>	<u>Referentie</u>
BE	beige
BL	blauw
BR	bruin
GL	geel
GN	groen
GR	grijs
OR	oranje
PA	paars
RO	rood
RZ	roze
WI	wit
ZW	zwart

Daarnaast:

D	donker
L	licht
SCH	schoon
VL	vuil
ZR	zeer

DBRGR = donkerbruingrijs (hoofdkleur is dan grijs)

INSLUITSEL

Aard van een insluitel van een vulling

<u>Code</u>	<u>Referentie</u>
AS	as
AW	aardewerk vaatwerk
BOT	bot (geen schelp)
BS	baksteen
BW	bouwaardewerk (baksteen, dakpan, tegel)
FE	ijzeroer
FF	fosfaat
GL	glas
HK	houtschool
HL	huttenleem
HT	hout
KI	kiesel
LR	leer
MET	metaal
MN	mangaan
NS	natuursteen
OKR	oker
SCH	schep
SL	slak
VKL	verbrande klei
VST	vuursteen

TEXTUUR

Textuur van een vulling met NEN-classificatie

<u>Code</u>	<u>NEN</u>	<u>Referentie</u>
K	K	klei
ZK	Ks1	zware klei
MK	Ks2	matig zware klei
LK	Ks3	lichte klei
Z-K		zandige klei
ZI		zavel
ZZI	Kz1	zware zavel
MZI	Kz2	matig lichte zavel
LZI	Kz3	lichte zavel
L	L	leem
SL	Lz1	siltige leem
Z-L	Lz3	zandige leem
V	V	veen
V1	Vk3	venige klei
V2	Vk1	kleilig veen
V3	VKM	mi neraalarm veen
Z-V	Vz1	zandig veen
Z	Z	zand
FZ	Zs1	fijn zand
MZ	Zs1	middelgrof zand
GZ	Zs1	grof zand
ILZ	Zs2	iets lemig zand
LZ	Zs3	lemig zand
IGHZ	g1	iets grindhoudend zand
MGHZ	g2	matig grindhoudend zand
SGHZ	g3	sterk grindhoudend zand
V-Z	Vz3	venig zand
G	G	grind
FG		fijn grind
GG		grof grind
IZHG	Gz1	iets zandhoudend grind
MZHG	Gz2	matig zandhoudend grind
SZHG	Gz3	sterk zandhoudend grind
ST		steen
HT		hout
H0	h1	humushoudend
H1	h2	matig humeus
H2	h3	humusrijk

INHOUD

Aard van het materiaal van een vondst

<u>Code</u>	<u>Referentie</u>
AW	aardewerk vaatwerk
AWG	gedraaid aardewerk
AWH	handgevoerd Aardewerk
BAKSTN	baksteen
DAKPAN	dakpan
AXB	bot (geen schelp)
OMB	bot menselijk
ODB	bot dierlijk
CREM	crematieresten
BOUWMA T	bouwaardewerk (keramisch, geen steen)
COP	coproliet
GLS	glas (geen slak)
HK	houtschool
HT	hout (geen houtskool, geen plantaardige resten)
KER	keramische objecten (weefgewichten e.d.)
ODL	leer
MXX	metaal (geen slak)
MCU	koper/brons
MFE	ijzer
MPB	lood
MIX	gemengd
SXX	natuursteen (geen vuursteen)
PUP	pijpenkoppen en -stelen
SCH	schep
SLAK	slakken
TEGEL	tegel
OTE	textiel, touw
HUTTLEM	verbrande klei (geen lemen gewichten)
SVU	vuursteen
XXX	overig

MONSTER

Aard van een monster

<u>Code</u>	<u>Referentie</u>
MA	monster algemeen
MAR	monster artropoden
MBOT	monster bot
MC14	monster voor ¹⁴ C-datering
MCH	chemisch monster
MCR	crematiemonster
MD	monster voor dendrochronologisch onderzoek
MDIA	diatomeemonster
MDNA	DNA-monster
MFF	fosfaatmonster
MHK	houtschoolmonster
MHT	houtmonster
MP	pollenmonster
MSC	schepenmonster
MSL	monster slijplaat
MZ	zadenmonster voor botanisch onderzoek

VERZAMELWIJZE

Manier waarop een vondst of monster is verzameld.

<u>Code</u>	<u>Referentie</u>
AAC	aanleg coupe (handmatig schaven)
AANV	aanleg vlak of profiel (handmatig)
BIGB	bigbag
COUP	couperen (handmatig)
DETC	detectorvondst
LICH	lichten (vondst met omringende grond integraal verwijderd)
MA A	machinale aanleg
MA F	machinale afwerking (of machinaal couperen)
MSCH	machinaal schaven
PUNT	puntvondst (ingemeten)
SCHA	uitschaven (handmatig)
SFT	uitspitten (handmatig)
TROF	troffelen